

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ СИНТАКСИЧНИХ СТРУКТУР МИТТЄВИХ ПОВІДОМЛЕНЬ (МП) У ДІЛОВОМУ МОВЛЕННІ АНГЛІЙСЬКОЮ ТА НІМЕЦЬКОЮ МОВАМИ

COMPARATIVE ANALYSIS OF SYNTACTIC STRUCTURES IN INSTANT MESSAGES (IM) WITHIN BUSINESS COMMUNICATION IN ENGLISH AND GERMAN

Бізяєв І.В.,

orcid.org/0009-0000-1511-7330

аспірант кафедри англійської філології

Львівського національного університету імені Івана Франка

У статті здійснено порівняльний аналіз синтаксичних структур, що функціонують у миттєвих повідомленнях, та їх співвідношення з усталеними моделями ділового дискурсу англійської та німецької мов. Дослідження ґрунтуються на зіставленні двох комунікативних сфер: неформальної цифрової комунікації, що реалізується у форматі миттєвих повідомлень, та офіційно-ділового мовлення, яке характеризується нормативністю, стандартизованістю та високим ступенем регламентації. Метою роботи є виявлення синтаксичних трансформацій, що виникають у процесі адаптації мовних засобів до специфіки цифрового середовища, а також визначення їхнього впливу на сучасні мовні практики.

У ході дослідження встановлено, що синтаксис миттєвих повідомлень відзначається тенденцією до спрощення та редукції складних конструкцій, що зумовлено прагненням до економії часу та мовних ресурсів. Характерними є парцелярні структури, еліптичні висловлювання, використання неповних речень та інверсій, які забезпечують динамічність і швидкість комунікації. На відміну від цього, ділове мовлення англійської та німецької мов демонструє орієнтацію на повноту висловлювання, чітку логічну організацію та суворе дотримання синтаксичних норм.

Особливу увагу приділено прагматичним чинникам, що впливають на вибір синтаксичних моделей у миттєвих повідомленнях. Виявлено, що цифрова комунікація тяжіє до експресивності та індивідуалізації, що виявляється у використанні нестандартних синтаксичних рішень, які відхиляються від нормативних моделей офіційно-ділового стилю. Це зумовлює формування нових комунікативних стратегій, де синтаксичні трансформації виступають засобом досягнення ефективності та швидкості взаємодії.

Результати дослідження дозволяють зробити висновки про існування системних відмінностей між синтаксичними конструкціями миттєвих повідомлень та ділового дискурсу англійської й німецької мов. Водночас простежується тенденція до взаємного впливу: елементи цифрової комунікації поступово проникають у ділове мовлення, що свідчить про трансформацію сучасних мовних практик під впливом технологічних змін. Отримані дані відкривають перспективи подальших досліджень у напрямі вивчення взаємодії між неформальним і офіційно-діловим дискурсом, а також аналізу впливу цифрових комунікативних форматів на розвиток синтаксичних систем у багатомовному контексті.

Ключові слова: миттєві повідомлення, синтаксичні трансформації, діловий дискурс, англійська мова, німецька мова, офіційно-діловий стиль, порівняльний аналіз, цифрова комунікація.

The article presents a comparative analysis of syntactic structures operating in instant messaging and their correlation with established models of business discourse in English and German. The study is based on a comparison of two communicative spheres: informal digital communication, implemented in the format of instant messaging, and official business speech, which is characterized by normativity, standardization and a high degree of regulation. The aim of this work is to identify syntactic transformations that arise during the process of adapting language tools to the specific needs of the digital environment, and to assess their impact on contemporary language practices.

The study found that the syntax of instant messaging is characterized by a tendency to simplify and reduce complex constructions, which is due to the desire to save time and language resources. Characteristics are parcel structures, elliptical statements, the use of incomplete sentences and inversions, which ensure the dynamism and speed of communication. In contrast, business speech in English and German demonstrates an orientation towards completeness of expression, clear logical organization and strict adherence to syntactic norms.

Particular attention is paid to pragmatic factors influencing the choice of syntactic models in instant messages. It has been found that digital communication tends towards expressiveness and individualization, which is manifested in the use of non-standard syntactic solutions that deviate from the normative models of official business style. This leads to the formation of new communicative strategies, where syntactic transformations act as a means of achieving efficiency and speed of interaction.

The results of the study allow us to conclude that there are systemic differences between the syntactic constructions of instant messages and business discourse in English and German. At the same time, a tendency towards mutual influence is observed, as elements of digital communication are gradually infiltrating business speech, indicating the transformation of modern language practices under the influence of technological changes.

The obtained data opens up prospects for further research in the direction of studying the interaction between informal and official business discourse, as well as analyzing the influence of digital communicative formats on the development of syntactic systems in a multilingual context.

Key words: instant messaging, syntactic transformations, business discourse, English, German, official business style, comparative analysis, digital communication.

Постановка проблеми. Після пандемії COVID-19 світові корпоративні середовища різко збільшили частку використання миттєвих повідомлень (МП), що інституційно змінило жанрові норми письма і локальний синтаксис ділової англійської та німецької мов, зокрема підвищивши частоту еліптичних, парцельованих і паратактичних структур. У сферах із високою відповідальністю (наприклад, інтегровані EHR-месенджери – вузькоспеціальні модулі обміну повідомленнями, які є частиною інформаційних систем зберігання і обробки медичних даних пацієнтів закладів охорони здоров'я) зафіксовано великі масиви коротких повідомлень із мінімальними інтервалами відповіді, що стимулює залежність від ниткової організації та підвищує вимоги до прозорості когерентності. Експерименти з текстовою комунікацією без паралінгвістики демонструють систематичну переоцінку відправниками зрозумілості тону/сарказму та помилки декодування адресатами, що так само загрожує і адекватності інтерпретації в синтаксично конденсованій бізнес комунікації за допомогою МП [8, с. 117–143; 12, с. 925–936; 3, с. 13–23; 1; 14].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Німецькомовна Інтернет лінгвістика почала формуватися як школа з сильним корпусним та жанровим підґрунтям на початку 2000-х рр. «Sprache und Kommunikation im Internet» (J. Runkehl, P. Schlobinski, T. Siever) задала рамки системного опису «мережевого письма» та пов'язаних синтаксичних зрушень у нових медіа, включно з чатами та МП. Збірка «Websprache.net» (De Gruyter, 2005) інституалізувала підхід і стала еталоном для подальших описів цифрової комунікації в німецькій традиції. Концептуальні внески С. Dürscheid (у співпраці з К. Frick) окреслили спектр між медіальним усним мовленням та писемністю, доводячи, що цифрове письмо формує градації «усно-подібних» писемних практик, а не окрему «мову Інтернету» [19; 7; 9, с. 66–82; 10, с. 161–179; 14; 15; 16; 8, с. 117–143].

У царині чат-лінгвістики М. Reißwenger описує координацію мовленнєвих дій і механізмів локальної зв'язності в чатах/МП, розкриваючи синтаксичні наслідки високого темпу: еліпсис, відсутність підмета, номінативні висловлювання, парцеляція, мультимодальні компенсатори. Навчальний формат «Internetlinguistik» (К. Marx,

G. Weidacher) консолідував прагматичні, дискурсивні та граматичні підходи, дозволивши уніфіковано описувати МП-синтаксис у зв'язку з параметрами середовища. У соціолінгвістичних студіях вагомим є вклад J. Androutsopoulos, котрий додав вимір багатомовності, код-світчингу, ідентичностей і норм спільноти, релевантних для багатомовних робочих команд у міжнародних організаціях [18, с. 119–126; 19; 20; 21; 4; 6; 5, с. 520–547; 2; 19].

В англomовній традиції ключовим став CMDA (Susan C. Herring) (Computer-Mediated Discourse Analysis), що запропонував аспектну класифікацію комп'ютерно опосередкованого дискурсу та методологію зіставлення синтаксису МП з огляду на технічні та соціальні параметри каналу. На перетині мовознавства та HCI/CSCW (Human-Computer Interaction/Computer-Supported Cooperative Work) існують також емпіричні польові дослідження МП на робочому місці. В. Nardi, С. Whittaker, Е. Bradner описали «outeraction» – практики керування увагою/доступністю та переходами між медіа, що структурно стимулюють синтаксичну економію й сегментацію висловлювань. Варто також згадати дослідження в організаціях (Е. Isaacs та співавт.), які зафіксували характерні стилі МП і наслідки для когерентності та керування багатозадачністю, що безпосередньо корелює з еліптичністю, паратаксистом і парцеляцією [3, с. 13–23; 10, с. 161–179; 14; 11].

Українські дослідження зосереджені на месенджерах як сучасній комунікативній практиці на перетині соціальних комунікацій, прикладної лінгвістики та медіадосліджень, формуючи емпіричну базу для синтаксичного аналізу МП у професійних контекстах. Також досліджуються організаційні імплікації месенджерів як платформ комунікації та управління, що задають жанрові патерни та технологічно мотивовані мовні стратегії в організаціях [1; 2; 3, с. 13–23].

Постановка завдання. У цій статті ми звернемо увагу на англomовну та німецькомовну ділову комунікацію в МП-каналах (корпоративні месенджери, інтегровані захищені повідомлення, Slack/Teams тощо) у синхронно-асинхронних режимах і визначимо типові синтаксичні конструкції (еліптичні конструкції, безпідметні конструкції, парцеляція/чанкінг, паратаксист, номі-

нативні висловлювання, пунктуаційна просодія) відносно традиційного ділового синтаксису, а також їх потенційний вплив на інтерпретацію повідомлення адресатом у робочих сценаріях [13, с. 79–88; 23, с. 61–79; 1; 4; 12, с. 925–936; 20].

Виклад основного матеріалу. На сьогоднішній день бінарна опозиція «усне/писемне мовлення» замінена моделлю гібридного письма: у бізнес-МП натрапляємо на еліптичні, безпідметні та номінативні конструкції, парцеляцію/чанкінг, паратакис і пунктуаційну просодію як писемні кальки усної спонтанності в умовах обмеженої паралінгвістики. «Utterance chunking» описує розщеплення одного ілюктивного наміру на серію коротких реплік для керування темпом, увагою та розподілом ролей, що водночас ускладнює анафоричну зв'язність і реферування через контекстні розриви. HCI/CSCW-традиція показала, що значна частка МП-обміну є «outeraction» (керування доступністю/переходами в попередньо визначених контекстах), через що синтаксис стає максимально економним, парцельованим і паратактичним [20; 23, с. 61–79].

Пунктуаційна просодія компенсує відсутність інтонації, але також модулює сприйняття терміновості, тиску й емоційної валентності у критичних повідомленнях. Мультиmodalні маркери (реакції/емодзі/вкладення) виконують роль економ- та прагматичних компенсаторів, дозволяючи мінімізувати вербальний обсяг, однак посилюють залежність інтерпретації від конвенцій спільноти. Після COVID-19 зафіксовано інтенсивне зростання обсягів МП, скорочення інтервалів відповіді та збільшення частки коротких повідомлень, що підвищує ціну помилки у зв'язності та ясності синтаксису [12, с. 925–936; 13, с. 79–88; 21; 1; 2; 4].

Синтаксичну конденсацію в МП порівняно з голосом чи відео можемо пояснити особливостями каналних параметрів (обмежений репертуар символів, швидкий зворотній зв'язок, низька повторюваність). Експериментальна психологія текстової комунікації демонструє егоцентричну переоцінку зрозумілості та часті помилки декодування тону в письмі, що комплексно обґрунтовує потребу в зрозумілих синтаксичних і прагматичних сигналах у бізнес-МП. Галузеві дослідження (EHR-secure messaging) підтверджують структурне зміщення до «усно-подібного» письма в письмових корпоративних середовищах високої інтенсивності [11; 13, с. 79–88; 3, с. 13–23; 6; 8, с. 117–143; 12, с. 925–936].

Ми провели аналіз релевантних даних в комунікативно-прагматичній парадигмі, де синтаксис

розглядається як ресурс виконання ілюктивних завдань у каналі з обмеженою паралінгвістикою, високою темпоральною щільністю та нитковою організацією. Медіологічна перспектива пояснює зв'язок каналних параметрів з економією синтаксису та підвищеною залежністю від локальних контекстів. Когнітивно-психологічний вектор враховує системні помилки інтерпретації, як-то переоцінку «зрозумілості» в текстових каналах [3; 6; 8, с. 117–143; 11].

До прикладу:

Синтаксичні зсуви в англійському ІМ та їх потенційні впливи на сприйняття адресатом

- Еліптичні запити/інструкції: “Need update by 3pm”, “On it”, “Heads up: client on hold”, “Quick sync before stand-up?”, що економлять граматичні конструкції, спираючись на нитковий контекст.

- Номінативні висловлювання: “Status: pending review”, “Action items: QA, legal, ship”, “Risk: budget overrun”, які виконують текстово-табличну функцію в міні-форматі.

- Парцеляція/чанкінг: “Draft sent. See comments inline. Approve by EOD. Thanks.”; “Mtg moved. New link sent. Join at top of hour.” – послідовності чітко означених кроків, що підвищують керованість, але розривають анафоричні зв'язки.

- Паратакис замість підрядності: “Review now, ping legal, then ship”, “Hold deploy, check logs, notify CS” – ланцюги простих предикативних конструкцій без підрядних зв'язок.

- Пунктуаційна просодія: “Read. This. Carefully.”, “Now–urgent.”, “Wait... conflict.”, “Approved!” – пунктуаційні сурогати інтонації/пауз, що впливають на сприйняття тиску/емоційності.

- Лаконічні маркери ввічливості/модальності: “Could you confirm?” → у МП часто згортається до “Confirm by 3pm?”, що вимагає додаткових тональних індикаторів (наприклад, “pls”).

- Дейксис з високою контекстною залежністю: “This one?”, “That file?”, “Same scope?” – підвищений ризик помилкової референції без зрозумілих відповідників.

- Комбіновані емодзі/вербальні схеми: “All set 🍌”, “Not ideal 🐞 – rework?”, які скорочують вербальний обсяг, але покладаються на норми спільноти.

Синтаксичні зсуви в німецькому МП та їх потенційні впливи на сприйняття адресатом

- Безпідметні/бездієслівні формули: “Morgen 10:00?”, “Kein Problem.”, “Bitte Rückmeldung bis 16:00.” – писемні кальки усної економії.

- Номінативні речення: “Status: in Prüfung.”, “Fristverlängerung nötig.”, “Freigabe offen.” – конденсація інформації у форматі ярликів.

- Паратаксиста понад підрядність: “Bitte prüfen, dann freigeben, danach informieren.”; “Jetzt stoppen, später nachreichen, morgen entscheiden.” – темпоорієнтовані ланцюжки послідовних дій.

- Парцеляція/чанкінг: “Entwurf raus. Bitte gegenlesen. Freigabe bis EOB.”; “Termin fix. Einladung folgt. Agenda später.” – керовані кроки з ризиком анафоричних прогалин.

- Пунктуаційна просодія: “Wichtig. Jetzt.”, “Achtung–Frist!”, “Bitte kurz warten...”, “Alles klar!” – пунктуаційні сурогати інтонації/пауз.

- Дейксис та референти: “Das hier?”; “Dafür später?” – потребують явної прив’язки до попереднього контексту, інакше підвищується ризик неправильної інтерпретації.

- Стисла модальність/ввічливість: “Könnten Sie bitte...” → “Bitte prüfen bis 14:00?”, з додатковими маркерами пом’якшення (“bitte”, “danke”) для уникнення «холодного» тону.

- Мультимодальні індикатори: “Passt 👍”, “Nicht ideal ☹ – Alternative?” – скорочення вербального змісту з покладанням на спільні емоذجі-конвенції.

Висновки. Поширення корпоративних МП після COVID-19 перерозподілило функції між каналами так, що частина координаційних і мікроуправлінських завдань відійшла від електронних листів до миттєвих повідомлень, натомість синтаксичні практики МП – еліптичність, парцеляція та паратаксиста – почали переходити у форму електронних листів в тих самих організаціях як норми лаконізму та швидкодії [4; 13, с. 79–88]. Механізм переносу підходів з каналів, де існує обмеження паралінгвістичних підказок, можна пояснити визнанням ефективності практик «оптимізованих» МП комунікацій, а відтак – доцільністю їх поширення у споріднені текстові жанри на кшталт електронного листа, особливо у швидкі операційні оновлення та статус-репорти [15; 20]. Зростання інтенсивності МП у робочих процесах загалом підсилює очікування швидкого текстового обміну, що узгоджується з фіксованими у доменних дослідженнях тенденціями до коротких, контекстно-залежних повідомлень у суміжних письмових форматах, включно з електронною поштою [4; 13, с. 79–88]. Польові дослідження МП на робочому місці описують «outeraction» і організацію взаємодій, що прямо мотивує синтаксичну економію в коротких сегментах, в той самий час аналогічні сегментаційні практики спостерігаються в електронних листах у вигляді стислих пунктів планів дій та послідовностей коротких речень [4; 13, с. 79–88]. Враховуючи широку розповсюдженість синтак-

сичних зсувів у МП та їх впливу на синтаксичні конструкції в більш традиційних суміжних каналах ділових комунікацій, для покращення ефективності взаємодії, запобігання критичних помилок та оптимізації спілкування у багатомовних командах, можна рекомендувати наступні практичні прийоми:

1. Пряме попереднє оголошення контексту

Пряме оголошення контексту зменшує інтерпретаційну невизначеність, одразу окреслюючи середовище взаємодії. У багатомовних командах та в МП, де повідомлення фрагментовані, явна вказівка проєкту/завдання, ролей, часових меж і поточного стану дозволяє синхронізувати ментальні моделі учасників і скорочує «geraïr sequences» (офлайн-уточнення після непорозуміння). Практичний ефект – менше зворотних запитів і швидший перехід до дії. Обмеженням є невизначеність формулювання і ризик застарілого контексту, тому варто додавати часову прив’язку та індикатори актуальності.

2. Застосування протоколів зрозумілого маркування наміру

Маркування наміру робить ілюктивну силу висловлювання прозорою: адресат відразу бачить, чи це запит, рішення, або інформування. Співрозмовнику не потрібно визначати намір із контексту, що скорочує затримку відповіді й помилки класифікації повідомлень. Дисципліноване використання невеликого контрольованого словника маркерів і розміщення такого маркера на початку повідомлення мінімізує когнітивне перемикавання.

3. Контрольований поділ (чанкінг) із підсумковими узагальненнями

Чанкінг спирається на теорію когнітивного навантаження і принцип сегментації в мультимедійному навчанні: короткі смислові блоки зменшують позамотиваційне навантаження і полегшують перенесення в робочу пам’ять. Завершальні підсумки функціонують як макроструктурні маяки дискурсу: вони підтримують ситуаційну обізнаність, фіксують прийняті рішення й наступні кроки, зменшуючи ризик «зміни теми».

4. Помірковане використання пунктуаційної просодії

Пунктуація в текстових каналах комунікацій виконує паралінгвістичну роль, моделюючи інтонацію. Надмірні інтенсифікатори (великий регістр, «!!!», «...») підвищують емоційну неоднозначність, створюють зайве навантаження. Поміркована просодія з чіткою синтаксичною структурою, короткими реченнями і метадискурсивними сигналами типу «Важливо:», «NB:»

забезпечує керовану увагу без втрати ясності. У багатомовних командах це знижує ризик хибних атрибуцій тону та культурних колізій.

5. Доречне залучення емодзі/реакцій як допоміжних маркерів тону, а не задля заміни синтаксичної ясності

Емодзі та реакції підвищують соціальну присутність і компенсують брак невербальних підказок у комунікаційних каналах меншої ємності, водночас не перевантажуючи сприйняття. Як паралінгвістичні індикатори вони ефективні для

підтвердження, означення настрою і соціальної валентності, але є полісемічними та містять культурні відмінності інтерпретації. Тому найкраща практика – невеликий стандартизований словник для типових станів (переглянув, виконано, в роботі, потребує уваги) і правило: реакції – для підтвердження отримання чи тону, вербальний текст – для висловлення повідомлень, рішень і зобов'язань. Це зменшує транзакційні витрати (не потребує додаткових «прийнято») і водночас утримує позиційну ясність в основному повідомленні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Бірюкова М. В. Мобільні месенджери як технології соціальних комунікацій. Вісник КПІ. Соціологія. 2019. DOI: 10.20535/2308-5053.2019.4(44).199304
2. Комунікація в месенджерах як комунікативна практика сучасної молоді. ЗНУ, зб. наук. праць. 2018.
3. Мудра І., Кухарська О. Месенджери як перспективна платформа для комунікації. Наук. праці НУЛП. 2021. DOI: 10.23939/sjs2021.01.049
4. A Case Study of Coherence in Workplace Instant Messaging. IEEE Proceedings, 2007. DOI: 10.1109/IPCC.2007.4464067
5. Androutsopoulos J. Multilingualism, diaspora, and the Internet: Codes and identities on German-based diaspora websites. Journal of Sociolinguistics, 2006. 10 (4). P. 520–547. DOI: 10.1111/j.1467-9841.2006.00291.x
6. Baratta L. R., Arndt B. G., et al. Characterizing the Patterns of Electronic Health Record–Integrated Secure Messaging Use: Cross-Sectional Study. Journal of Medical Internet Research. 2023. P. 25. DOI: 10.2196/48583
7. Beißwenger M. (Ed.). Chat-Kommunikation. Sprache, Interaktion, Sozialität & Identität. Opladen: Westdeutscher Verlag, 2001.
8. Beißwenger M. Multimodale Analyse von Chat-Kommunikation. Manuskript/PDF.
9. Beißwenger M. Schriftlichkeit und Mündlichkeit in der Chat-Kommunikation. Networx 29. Bielefeld: mediensprache.net, 2007.
10. Der Chat als Textsorte und/oder als Dialogsorte? Linguistik Online. 2013. DOI: 10.13092/lo.13.876
11. Dürscheid C. Parlando, Mündlichkeit und neue Medien. Schweizerische Zeitschrift für Bildungswissenschaften. 2011. 33(2). P. 255–268. DOI: 10.24452/sjer.33.2.4855
12. Dürscheid C., Frick K. Schreiben digital: Wie das Internet unsere Alltagskommunikation verändert. Zürich: NZZ Libro, 2016.
13. Herring S. C. A Faceted Classification Scheme for Computer-Mediated Discourse. Language@Internet, 2007.
14. Isaacs E., Walendowski A., Whittaker S., Schiano D. J., Kamm C. Introducing Instant Messaging and Chat in the Workplace. In: CSCW 2002 Proceedings. New York: ACM Press, 2002. DOI: 10.1145/503376.503408
15. Kruger J., Epley N., Parker J., Ng Z.-W. Egocentrism over e-mail: Can we communicate as well as we think? Journal of Personality and Social Psychology. 2005. 89(6). P. 925–936. DOI: 10.1037/0022-3514.89.6.925
16. Marx K., Weidacher G. Internetlinguistik: Ein Lehr- und Arbeitsbuch. Berlin: De Gruyter, 2014.
17. Nardi B., Whittaker S., Bradner E. Interaction and Outeration: Instant Messaging in Action. In: CSCW 2000 Proceedings. New York: ACM Press, 2000. P. 79–88. DOI: 10.1145/358916.358975
18. Paerata K. The use of workplace instant messaging since COVID-19. Telematics and Informatics Reports. 2023. DOI: 10.1016/j.teler.2023.100063
19. Read. This. Slowly: mimicking spoken pauses in text messages. Frontiers in Psychology. 2025. DOI: 10.3389/fpsyg.2025.1410698
20. Runkehl J., Schlobinski P., Siever T. Sprache und Kommunikation im Internet. Opladen/Wiesbaden: Westdeutscher Verlag, 1998.
21. Siever C. M. Multimodale Kommunikation im Social Web. Zeitschrift für Rezensionen zur germanistischen Sprachwissenschaft. 2016.
22. Siever T., Schlobinski P., Runkehl J. (Hrsg.). Websprache.net: Sprache und Kommunikation im Internet. Berlin/New York: De Gruyter, 2005.
23. Utterance Chunking in Instant Messaging: A Resource for Interaction Management. In: Pragmatics of Computer-Mediated Communication. London: Palgrave Macmillan, 2019.

Дата першого надходження рукопису до видання: 20.11.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 19.12.2025

Дата публікації: 31.12.2025